

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 lutego 2015 roku

Pozwem z dnia 9 czerwca 2014 roku (data prezentaty) powódki W. C. oraz A. N. wniosły o zasądzenie od K. D. kwoty 48968 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powódek kosztów postępowania według spisu kosztów przedstawionego na rozprawie lub norm przepisanych wraz z opłatą skarbową w kwocie 34 zł. W uzasadnieniu pozwu powódki wskazały, że w grudniu 2010 roku pomiędzy małżonkami W. i K. C. oraz pozwanym doszło do zawarcia umowy pożyczki. Państwo C. udzieliło pozwanemu pożyczki na spłatę zadłużenia jego mieszkania, a następnie na wykup mieszkania położonego przy ul. (...) 6 m. 1 w W.. W dniu 15 grudnia 2010 roku wykonano przelew z rachunku bankowego K. C. bezpośrednio na rachunek Zakładu (...) w D. U., tytułem spłaty zadłużenia, w wysokości 5415 zł. Następnie w dniu 12 stycznia 2011 roku przelano kolejne 15608,58 zł. W dniu 14 września 2011 roku z rachunku bankowego powódki W. C. wpłacono bezpośrednio na rachunek Zakładu (...) w D. U. kwotę 27704,21 zł tytułem wykupu wyżej opisanego lokalu mieszkalnego oraz kwotę 240, 21 zł tytułem opłaty za użytkowanie wieczyste. W dniu 20 marca 2011 r. strony sporządziły projekt umowy pożyczki, który obejmował także inne należności otrzymane w międzyczasie bez pokwitowania przez pozwanego. W dniu 30 grudnia 2013 roku zmarł K. C., a na mocy aktu poświadczenia dziedziczenia cały spadek po nim objęła jego córka A. N.. Powódki podniosły, że jednym z warunków spłaty lokalu mieszkalnego, było zobowiązanie pozwanego do ustanowienia powódki W. C. swoją jedyną spadkobierczynią. Testament o takiej treści został sporządzony już po wykupie przedmiotowego lokalu. Pismem z dnia 8 kwietnia 2014 roku powódki wezwały pozwanego do zwrotu pożyczki. Pozwany nie ustosunkował się do wezwania oraz nie zwrócił pożyczonej kwoty pieniędzy (pozew k. 2-6).

W dniu 22 lipca 2014 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w W. w I Wydziale Cywilnym wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał aby pozwany K. D. zapłacił na rzecz powódek kwotę 48968 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 48968 zł od dnia 25 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3030 zł tytułem kosztów procesu oraz nakazał pobrać od pozwanego kwotę 613 zł, tytułem kosztów sądowych, których powódki nie miały obowiązku uiścić (nakaz zapłaty - k. 44-45).

W dniu 7 sierpnia 2014 roku (data stempla pocztowego) pozwany K. D. w skutecznie złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty zaskarżył nakaz zapłaty w całości oraz wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódek na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że bezspornym jest, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki. Jednakże podniósł, że w projekcie umowy pożyczki ustalono termin spłaty, który upływa 20 marca 2016 roku, zatem wierzytelność jaka przysługuje powódkom nie jest jeszcze wymagalna, a samo żądanie należy uznać za przedwczesne (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 53-56).

W odpowiedzi na sprzeciw pozwanego, powódki podtrzymały swoje dotychczasowe żądanie oraz wskazały, że zaprzeczają, jakoby umowa pożyczki zawierała oznaczony termin zwrotu pożyczonej sumy pieniężnej. Ponadto podniosły, że pismo zatytułowane „umowa pożyczki” nie jest dokumentem, ponieważ nie zostało przez żadną ze stron podpisane, a więc nie zawiera zgody strony powodowej ani pozwanej na takie ukształtowanie treści umowy pożyczki. Dlatego zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu cywilnego odnośnie umowy pożyczki. Dodatkowo strona powodowa wskazała, że pozwanemu została wypowiedziana skutecznie umowa pożyczki, w dniu 11 kwietnia 2014 roku, ponieważ w tym dniu pozwany otrzymał wypowiedzenie umowy wraz z wezwaniem do zapłaty. Natomiast powództwo w niniejszej sprawie zostało wytoczone po upływie ustawowych 6 tygodni od wezwania pozwanego do zapłaty (pismo przygotowawcze powódek k. 65-66).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 15 grudnia 2010 roku z rachunku bankowego należącego do K. C. wykonano dwa przelewy pieniężne w wysokości 415 zł, tytułem opłaty za grudzień 2010 roku oraz 5000 zł, tytułem spłaty zadłużenia, na rachunek Zakładu

(...) w D. U.. Następnie w dniu 12 stycznia 2011 roku ponownie K. C. dokonał przelewu środków pieniężnych na rachunek bankowy Zakładu (...) w D. U., tytułem spłaty zadłużenia, w wysokości 15608,58 zł (okoliczności niesporne; dowody: polecenia przelewów k. 10 i v.).

W dniu 20 marca 2011 roku w W. pomiędzy K. D., a W. C. i K. C., została zawarta umowa pożyczki pieniężnej, wynoszącej 65000 zł (okoliczność niesporna; przyznana przez pozwanego).

W dniu 14 września 2011 roku W. C. wykonała ze swojego rachunku bankowego przelew środków pieniężnych w kwocie 27704,21 zł, na rachunek bankowy (...) D. U. m. st. W. w W., z tytułu wykupu lokalu mieszkalnego nr (...), położonego przy ul. (...) 6 w W. (okoliczność niesporna; dowód: potwierdzenie przelewu k. 11).

W dniu 15 września 2011 roku Miasto S. W. wystawiło K. D. następujące faktury VAT:

1. faktura VAT nr (...), na kwotę 500 zł, tytułem zaliczki na wykup lokalu mieszkalnego, położonego przy ul. (...) 6 m. 1 w W. (k. 13);
2. faktura VAT nr (...) na kwotę 27464 zł, tytułem wykupu lokalu mieszkalnego (k. 14);
3. faktura VAT nr (...), na kwotę 240,21 zł, tytułem opłaty za użytkowanie wieczyste (k. 15).

W dniu 27 października 2011 roku K. D. sporządził w formie aktu notarialnego testament, w którym do całego spadku powołał W. C. (testament w formie aktu notarialnego rep. A nr (...) k. 17 i v.).

W dniu 7 lutego 2014 roku, został sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia po K. C., zmarłym dnia 30 grudnia 2013 roku w W., w którym stwierdzono, że na podstawie ustawy spadek po nim nabyła w całości jego córka M. N. (okoliczności niesporne; dowód: akt poświadczenia dziedziczenia rep. A nr 824/2014, k. 16- i v.).

Wyodrębniony lokal mieszkalny nr (...), położony w budynku przy ul. (...) 6 w W. stał się własnością K. D., na podstawie umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu, sprzedaży i oddania części gruntu w użytkowanie wieczyste z dnia 15 września 2011 roku (okoliczność niesporna; odpis z księgi wieczystej (...) k.18-28).

Pismem datowanym na dzień 8 kwietnia 2014 roku pełnomocnik W. C. oraz A. N. poinformował K. D., że z tytułu udzielonej pożyczki jest zobowiązany zwrócić powódkom kwotę 49000 zł, powiększoną o odsetki ustawowe. Ponadto wskazano, że w przypadku braku kontaktu z jego strony będą zmuszone skierować sprawę na drogę postępowania sądowego. Pismo to zostało odebrane przez K. D. w dniu 10 kwietnia 2014 roku (dowód: pismo pełnomocnika powódek z dnia 08.04.2014 r. k. 29, potwierdzenie odbioru k. 30).

Stan faktyczny w zakresie zawarcia umowy pożyczki oraz przedmiotu pożyczki w kwocie 65000 zł nie był sporny pomiędzy stronami niniejszego postępowania. Okoliczności te zostały wykazane nie tylko twierdzeniami stron ale również wyżej powołanymi dokumentami, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości w zakresie ich treści, prawdziwości i pochodzenia od poszczególnych osób. Sąd dał wiarę wymienionym wyżej obiektywnym dowodom z dokumentów albowiem żadna ze stron nie zakwestionowała ich prawdziwości, a Sąd analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dopatrywał się okoliczności mogących skutkować powstaniem wątpliwości co do ich wiarygodności.

Sąd oddalił wnioski o przesłuchanie świadków R. N., W. D. oraz S. O. oraz wniosek o przesłuchanie stron, na okoliczności zawarcia umowy pożyczki i jej wykonania oraz treści umowy, bowiem okoliczności zawarcia samej umowy pożyczki oraz treści umowy pożyczki, nie były sporne pomiędzy stronami, dlatego zbędne było prowadzenie postępowania dowodowego na te okoliczności. W zakresie, w jakim wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków W. D. i S. O. został zgłoszony na okoliczność ustaleń w zakresie terminu spłaty pożyczonej kwoty, Sąd oddalił ten wniosek jako niedopuszczalny na podstawie art. 74 k.c. w zw. z art. 720 § 2 k.c. W myśl art. 720 § 2 k.c. umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. natomiast art. 74 § 1 k.c. zastrzeżenie formy pisemnej bez rygору nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy

nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Przepisu tego nie stosuje się, gdy zachowanie formy pisemnej jest zastrzeżone jedynie dla wywołania określonych skutków czynności prawnej. W myśl art. 74 § 2 k.c. jednakże mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma. W ocenie Sądu zastrzeżenie ustanowione przez ustawodawcę w art. 720 § 2 k.c. nakłada na strony umowy pożyczki obowiązek zachowania formy pisemnej ad probationem. Nie budziło wątpliwości, że strony takiej formy nie dochowały. Zdaniem Sądu nie zachodzą również przesłanki dopuszczenia dowodów ze źródeł osobowych mimo niezachowania formy pisemnej zastrzeżonej dla celów dowodowych określone w art. 74 § 2 k.c. i w art. 246 k.p.c., przy czym na okoliczności wskazane w art. 246 k.p.c. żadna ze stron się nie powoływała. Należy zauważyć, że choć z treści art. 74 § 1 k.p.c. wynika zakaz powoływania się na dowody z zeznań świadków lub przesłuchania stron na fakt zawarcia czynności, to jednak należy uznać, że tak ukształtowane ograniczenie dowodowe obejmuje również treść czynności prawnej dokonanej z naruszeniem art. 74 § 1 k.c. Dlatego też Sąd uznał, że niedopuszczalne jest dowodzenie co do treści umowy pożyczki w zakresie terminu zwrotu pożyczonej sumy. Nie sposób bowiem rozstrzygać o treści czynności prawnej, nie wykazawszy jej zaistnienia. Sąd uznał również, że nie zachodzi wyjątek od omawianego ograniczenia dowodowego w postaci początku dowodu na piśmie. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, „uprawdopodobnić dokonanie czynności prawnej może nie tylko podpisane pismo spełniające kryteria dokumentu prywatnego, ale także każda wzmianka, zapisek czy informacja zawierająca treść bezpośrednio lub pośrednio wskazującą, że określona czynność prawna doszła do skutku” (wyrok SN z dnia 14 października 2009 r., V CSK 109/09, LEX nr 688046). Z kolei, według Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, „pismo, o którym mowa w art. 74 § 2 k.c. ma stwarzać podstawy do przypuszczeń, że czynność nastąpiła, a fakt jej podjęcia ma być dopiero udowodniony zeznaniami świadków i stron” (wyrok SA w Szczecinie z dnia 20 marca 2013 r., I ACa 644/12, LEX nr 1344198). W świetle powołanych orzeczeń waloru takiego nie można nadać projektowi umowy pożyczki przedstawionemu przez pozwanego. Nie wynika z niego bowiem w żaden sposób - ani bezpośrednio ani pośrednio, że przedmiotowa umowa pożyczki doszła do skutku. Już samo użycie terminu „projekt” wskazuje, że chodzi o czynność, która jest dopiero planowana i której istotne elementy nie zostały jeszcze uzgodnione. Brak podpisów pod tekstem projektu potwierdza powyższą konstatację. Podobnie wypadnie ocena projektu jako początku dowodu na piśmie w świetle drugiego z powołanych judykatów. Nie sposób na podstawie treści owego projektu uznać, a nawet przypuszczać, że jakakolwiek czynność prawna już nastąpiła. Także pismo pełnomocnika powódek z dnia 8 kwietnia 2014 r. nie stanowi początku dowodu na piśmie. Pada w jego treści wprawdzie stwierdzenie, że powódki są wierzycielkami pozwanego z tytułu pożyczki na kwotę 49000 zł, jednak treść tego pisma nie pozwala wyzbyć się wątpliwości, czy dotyczy tej samej umowy pożyczki, która jest przedmiotem powództwa. Różnice mają bowiem charakter podmiotowy, a treść pisma wskazuje na udzielenie co najmniej dwóch pożyczek przez dwie różne osoby. Początku dowodu na piśmie nie stanowią również dołączone do pozwu faktury, ponieważ nie wskazuje się w nich na pożyczkę jako tytuł przysporzeń majątkowych, które omawiane faktury dokumentują. W żadnym przypadku nie ma też w tych fakturach tożsamości podmiotów wymienionych w treści faktur i stron w niniejszym procesie. W treści testamentu notarialnego pozwanego również brak jakichkolwiek odniesień do umowy pożyczki między nim a powołaną do dziedziczenia powódką. Z tych względów Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 74

Sąd zważył co następuje.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Umowa pożyczki jest umową konsensualną, polegającą na zgodnym oświadczeniu woli stron - dającego i biorącego pożyczkę. Ze sformułowania „zwrócić” wynika, że obowiązek oddania pożyczki przez biorącego powstaje tylko wtedy, gdy jej przedmiot został wydany przez dającego, oraz że między wydaniem a zwrotem musi upłynąć pewien okres przeznaczony na uczynienie użytku z pożyczonych pieniędzy albo rzeczy. Dowód wydania przedmiotu pożyczki obciąża

pożyczkodawcę, który może posługiwać się wszelkimi środkami dowodowymi. Istotą zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki jest przeniesienie przez pożyczkodawcę jej przedmiotu na własność pożyczkobiorcy. Dotyczy to również zwrotu pożyczki, przy czym przedmiotem powrotnego przeniesienia własności nie muszą być te same pieniądze lub te same rzeczy zamienne, wystarczy, jeżeli będzie to taka sama ilość i jakość.

Przeniesienie własności przedmiotu pożyczki może nastąpić w każdy prawem przewidziany sposób. W wypadku pieniędzy wchodzi w grę wydanie gotówki, przelew bankowy, otwarcie kredytu na rachunku bankowym itp. Dla ważności umowy pożyczki nie jest wymagana forma szczególna. Umowa pożyczki, której wartość przenosi 500 zł, powinna być - dla celów dowodowych (ad probationem) - stwierdzona pismem (art. 720 § 1 k.c.).

W niniejszej sprawie bezsporny, pomiędzy stronami był fakt zawarcia samej umowy pożyczki oraz wysokości udzielonej pożyczki w kwocie 65.000 zł. Pozwany w toku postępowania nie kwestionował wysokości dochodzonego przez powódki roszczenia, lecz podnosił przedwczesność powództwa.

Należy zauważyć, że w dniu 20 marca 2011 roku został sporządzony na piśmie projekt umowy pożyczki pomiędzy pozwanym K. D., a powódką W. C. i K. C., kwoty 65.000 zł. Projekt ten nie został podpisany przez żadną ze stron umowy pożyczki.

Według art. 74 § 1 k.c., zastrzeżenie formy pisemnej bez rygoru nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Przepisu tego nie stosuje się, gdy zachowanie formy pisemnej jest zastrzeżone jedynie dla wywołania określonych skutków czynności prawnej. Jednakże mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma (art. 74 § 2 k.c.). Innym skutkiem niezachowania formy pisemnej zastrzeżonej dla celów dowodowych jest ograniczenie możliwości prowadzenia w ewentualnym sporze sądowym dowodu ze świadków i z przesłuchania stron na okoliczność dokonania czynności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 29 maja 2013 r., (...), LEX nr 1416342).

Wobec powyższych rozważań należy zauważyć, że kwestia ograniczeń dowodowych w przypadku niezachowania formy pisemnej zastrzeżonej dla celów dowodowych, tak jak ma to miejsce w przypadku umowy pożyczki, sprowadza się do tego, że niedopuszczalne są dowody ze źródeł osobowych na fakt zawarcia danej umowy, a nie na fakt jej treści. W przypadku braku dowodu co do treści umowy, należy przyjąć, że ciężar nieudowodnienia ponosi strona, na której spoczywał ciężar dowodu, czyli w tym przypadku strona pozwana, która podniosła zarzut przedwczesności powództwa.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego należało uznać, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki per facta concludentia i w umowie tej nie został określony termin zwrotu świadczenia. Załączony projekt umowy pożyczki nie jest dokumentem i nie spełnia wymagań przewidzianych dla dowodów. Dlatego nie może stanowić źródła ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie i nie można na jego podstawie przyjąć, by termin zwrotu pożyczki strony określiły na 2016 rok.

Stosownie do treści art. 723 k.c., jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającą pożyczkę.

Odnosząc się, zatem do kwestii wymagalności roszczenia oraz skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki, w ocenie Sądu pismo pełnomocnika powódek z dnia 8 kwietnia 2014 roku, adresowane do pozwanego, zawierające informację o jego zadłużeniu względem powódek na kwotę 49.000 zł powiększoną o odsetki ustawowe, nie można uznać za skuteczne wypowiedzenie umowy pożyczki, ponieważ nie jest to stanowcze wezwanie do zapłaty, a jedynie informacja o zadłużeniu wraz z prośbą o kontakt w celu ustalenia warunków spłaty pożyczki. Zdaniem Sądu w przypadku braku innych aktów tego rodzaju, samo wytoczenie powództwa stanowi wypowiedzenie umowy pożyczki, a skutek jego powstaje z chwilą doręczenia odpisu pozwu.

Dlatego też, mając na uwadze fakt, że strony łączyła ważna umowa pożyczki, a pozwany nie dopełnił obowiązku zwrotu pożyczonej kwoty, Sąd uznał roszczenie dochodzone pozwem za usprawiedliwione co do zasady, jak i wysokości.

Źródłem solidarności zgodnie z art. 369 k.c. może być jedynie ustawa lub czynność prawna.

W realiach niniejszej sprawy brak jest podstaw do uznania, aby pomiędzy powódkami zachodziła solidarność czynna, ponieważ nie wynika ona z ustawy ani z czynności prawnej, gdyż ani w przepisach kodeksu cywilnego dotyczących umowy pożyczki, ani też w samej umowie pożyczki nie zastrzeżono solidarności pożyczkodawców. Dlatego też, w niniejszej sprawie, znajdzie zastosowanie art. 379 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli jest kilku dłużników albo kilku wierzycieli, a świadczenie jest podzielne, zarówno dług, jak i wierzytelność dzielą się na tyle niezależnych od siebie części, ilu jest dłużników albo wierzycieli. Części te są równe, jeżeli z okoliczności nie wynika nic innego. Na powyższe wskazuje także orzecznictwo Sądu Najwyższego, w myśl którego „ charakter podzielny ma z istoty swojej świadczenie pieniężne oraz z reguły świadczenie rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2002 r., IV CKN 821/00, Lex nr 54375).

Mając na uwadze powyższe, Sąd w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego w częściach równych dochodzoną przez powódki należność, tj. po 24.484 zł.

Odnosząc się do żądania zasądzenia odsetek, zauważyć należy, że zgodnie z art. 481 § 1 k.c. dłużnik opóźniający się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego jest zobowiązany do uiszczenia odsetek za czas opóźnienia. W braku określenia przez umowę stron stopy procentowej obowiązują odsetki ustawowe – art. 481 § 2 k.c. Opóźnienie się w spełnieniu świadczenia powstaje, jeżeli dłużnik nie spełnia go w czasie właściwym. Zauważyć należy, że kwestię wymagalności roszczenia reguluje przepis art. 455 k.c., zgodnie z którym, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia. W niniejszej sprawie wezwanie do zapłaty nastąpiło z dniem doręczenia pozwanemu odpisu nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu w dniu 4 sierpnia 2014 roku (k. 52). W tym dniu rozpoczął bieg sześciotygodniowy termin wypowiedzenia umowy pożyczki. Termin ten upłynął w myśl art. 112 k.c. w dniu 15 września 2014 r. Zważywszy na stosunkowo dużą kwotę pożyczki dłużnikowi należy udzielić jeszcze terminu 7 dni na przygotowanie dłużnej sumy. W związku z tym pozwany mógł popaść w opóźnienie najwcześniej w dniu 23 września 2014 r. Z tego względu błędne jest oznaczenie początkowego terminu naliczania odsetek za opóźnienie w punkcie I sentencji na dzień 23 sierpnia 2014 r. Sąd omieszczał również zawrzeć w wyroku rozstrzygnięcie w przedmiocie żądania zasądzenia odsetek od dnia 25 kwietnia 2014 r. do dnia 22 września 2014 r. W tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu sąd wydał w oparciu o zasadę odpowiedzialności za jego wynik, określoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty procesu poniesione przez każdą z powódek, które zostały się ze swym żądaniem w całości, złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, którego wysokość Sąd ustalił na podstawie § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku, w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461.j.t.), w kwocie 1.200 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Dlatego należało zasądzić o pozwanego na rzecz każdej z powódek kwoty po 1.217 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II wyroku).

O nieuiszczonych kosztach sądowych Sąd orzekł w punkcie III sentencji wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zgodnie ze wskazanym przepisem, kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Mając na uwadze wynik sprawy, należało nakazać pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.449 zł, tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powódki były zwolnione.

Mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR Paweł Szymański

ZARZĄDZENIE

16.03.2015 r.

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.